

sri. 19. listopada 2022. [NASLOVNICA](#) [IMPRESSUM](#) [O NAMA / ABOUT US](#) [OGLAŠAVANJE](#) [PODRŽI](#) [ARHIVA](#) Pralite nas! [f](#) [b](#) [i](#)

Kulturpunkt.hr

[BLIC](#) [TEMA](#) [NATJEČAJI](#) [KULTUROSKOP](#) [PODCAST](#) [ENGLISH](#)

[ABECEDA NEZAVISNE KULTURE](#) [SVI ZA POGON - POGON ZA SVE](#)

PRETRAŽI

KULTUROSKOP Kritika

Tehnika koja tjera na komunikaciju

Ovogodišnje izdanje festivala *Impronedjeljak* pokazalo je koliko je improvizacija prilagodljiv pojam, ali i važna platforma oko koje se gradi jedna scena.

Piše: Nina Čalopek

Axel Dörner, Vesna Pisarović i Tomaž Grom / Foto: Ivan Mršić

Improvizacija, od latinskog improvisus – nenaslućenog, nepredviđenog, od prefiksa in- koji negira osnovu i prijedloga pro- što znači pred i osnove videre što znači vidjeti, pojmiti. (Nikša Gligo, Pojmovni vodič kroz glazbu 20. stoljeća).

Improvizacija, spontano pronalaženje i istodobno izvođenje glazbenih zamisli, koje se ne zapisuju kao trajno djelo, za razliku od postupka skladanja. Ostvaruje se ovisno o zadanome melodijskom ili ritmičkome motivu te postojećim stilskim modelima. Improvizacija je prvenstveno vještina umjetnika solista, posebice orguljaša i jazz-glazbenika. Mnogi oblici umjetničke glazbe proizašli su iz improvizacije (preludij, varijacija, tokata, fantazija), a važnu ulogu ima i u nekim pojavama u glazbi XX. st. (Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje)

Impronedjeljak, igra riječima, od "impro" – skraćeno od "improvizacija" – i "ponedjeljak" – prvi

NAJAVE

- IZLOŽBA**
Danijel Žeželj: Svjetlocrno
 07.10.2022 - 20.11.2022
 Zagreb, MSU
- IZLOŽBA**
Drugarstvo / Zbirka kao glagol
 07.07.2022 - 31.12.2022
 Zagreb, MSU

NEWSLETTER

Ako želite primati izbor aktualnih informacija iz područja kulture, medija i društva, prijavite se na naš newsletter.

KULTURPUNKT PODRŽAVA

dan u tjednu kada većina klubova ne radi, kada se rjeđe održavaju koncerti te se prostori za svirke mogu dobiti po povoljnijim uvjetima, prilagođenim manje komercijalnim programima.

Impronedjeljci, naziv za seriju koncerata koji se odvijaju na zagrebačkoj glazbenoj sceni, s povremenim prekidima u posljednjih dvadeset godina, a koji naglasak stavljaju na improviziranu glazbu, neovisnu od svih stilova i žanrova.

No, *Impronedjeljci*, kao ni sama improvizacija, nikako se ne mogu svesti na samo jednu od definicija. Kao što improvizacija nije samo vještina orguljaša ili jazz glazbenika, tako ni *Impronedjeljci* nisu samo serija koncerata niti samo festival. U posljednjih dvadeset godina, od zainteresiranih pojedinaca i malog glazbeničkog geta stvarala se zajednica, danas još uvijek sitna i dosta zatvorena, ali ona koja je okupljala najraznovrsnije glazbenike jazz, post-punk, post-rock, eksperimentalnog i suvremenog glazbenog impro-stila, odnosno sve one kojima konvencionalan zvuk i format nikada ne može biti dovoljan i koji bez obzira na svoj glazbeni background zapravo nasušno trebaju direktni kontakt s drugim kolegama glazbenicima i slobodu da u zvuku proizvedu svaki put nešto novo i svoje.

Prije nekoliko godina, neiscrpa volja, elan i predanost **Damira P. Kafke** – jednog od pionira, a mogli bismo reći i rodonačelnika novoga, radikalnog i istraživačkog zvuka u našem kontekstu – rezultirala je *Impronedjeljcima*, najprije unutar programa *Muzičkog salona* stare garde *Kulture promjene* zagrebačkog Studentskog centra, nakon toga u klubu Vinyl, koji je kroz kratko razdoblje programski išao u pristojnom smjeru. Svoj dom su naposljetku pronašli u klubu Močvara gdje se kroz dvije posljednje godine održava serija koncerata, ali i trodnevni međunarodni festival istoga imena. Treba dodati da uz *Impronedjeljke*, koji po (pra)šumi zagrebačke glazbene scene hodočaste već gotovo dva desetljeća, u Hrvatskoj postoji mala, ali agilna i žilava scena bez prave infrastrukture, ali s vrijednim i voljnim pojedincima koji okupljaju, organiziraju i iniciraju programe, a čija je imanentna karakteristika – upravo i osnova same improvizacije – suradnja.

Na prvi dojam, i ovogodišnje izdanje festivala *Impronedjeljak*, održano od 27. do 29. rujna, izgledalo je maleno i skromno, no ono to sa svojih devet setova i većim brojem gostujućih umjetnika nikako nije bilo. Prije bi se moglo reći da je bilo sramežljivo i dostojanstveno nenametljivo, iako je, usudit ćemo se konstatirati, vrijednost i važnost improvizacije, prisutne u svim izvedbenim umjetnostima, ipak najkonkretnija upravo u glazbenoj. Ovaj festival važan je pokretač i dobrog dijela već ranije spomenutih suradnji – ne samo zbog gostovanja brojnih stranih umjetnika već posebice zbog stvaranja pogodne klime i vrijedne platforme upravo za domaće umjetnike i sve njihove međusobne susrete, ukrštavanja i kontinuirane umjetničke nadogradnje i učenja. Tako su se i na ovogodišnjem festivalu pojavila sva ona dobro nam poznata imena hrvatske impro-scene, poput **Dine Puhovski**, **Maje Rivić**, **Darka Rundeka**, **Lea Beslaća**, **Pavla Jovanovića**, **Ivana Marincela** i drugih.

Ove godine festivalu se nikako ne može poreći ni predznak međunarodnosti. U tri dana po tri seta, gostovali umjetnici iz Austrije (**Mia Zabelka**, **Susanna Gartmayer**, **Georg Wissa**) i Slovenije (**Tomaž Grom**, **Cene Resnik** i **Rok Zalokar**), zatim **Peter Ole Jørgensen** iz Danske, Nijemac **Axel Dörner**, **Andrea Massaria** iz Italije, **Jasna Jovičević** iz Srbije, **Chris Pitsiokos** iz SAD-a i hrvatski novozelanzanin (ili obrnuto) **Ivan Mršić**.

Prije nego se uđe u fokusirane uvide u pojedine grupne nastupe, treba istaknuti da je devet festivalskih setova donijelo devet drugačijih zvučnih slika. Možda će ova konstatacija zazvučati samorazumljivom ili banalnom, međutim kod improvizirane glazbe često pa i prečesto glazbenici skliznu u slične manire i improvizacijske geste, vodeći se idejom o ostajanju unutar određenog stilskeg okvira ili karaktera. Ta ciklička istost (koja ne mora biti i neinventivnost) u ovoj seriji nastupa nije se dogodila. Svaki set stajao je kao svijet za sebe, iskazao vlastiti karakter, ali, još i

FESTIVAL IZVEDBENIH UMJETNOSTI
Sounded Bodies 2022
11.10.2022 - 30.10.2022
Zagreb, razne lokacije

MEDIJSKI PARTNERI

booksa^{hr}

BETON

buka

EUROZINE

FAKTOGRAFIJA LIBELA^{RSD}

Lupiga

INFO ZONA

Katapultur

NOVOSTI
HOBOČIJA

RAD100 STUDENT

RADNICKAPRAVA.ORG

SLOBODNI
FILOZOFSKI

TELEVIZIJASTUDENT

VIZ
KULTURA

VOX
FEMINAE.NET

važnije, izložio nove glazbene ideje, tehnike izvođenja, promišljanja zvučnih elemenata i načine prijenosa informacija od jednog muzičara do drugog.

Od svih, nekako se po karakteru i neočekivanosti rezultata najviše istaknuo nastup Ivana Mršića i Georga Wisse, kojim je festival i otvorio. Nimalo suspregnut, ali niti izrazito intenzivan nastup, uvukao nas je u zvukolik Mršićevih ozvučenih objekata i Wissaine vokalne lirike. Njihova improvizacija oslanjala se prije svega na intuiciju, ipak ne zapostavivši ni važnost osluškivanja zvukovnih međudnosa, pa čak i akustičke dramaturgije nastupa, uvlačeći slušatelje u njihov ludistički imagiranj. Wissa je pokazao izrazitu kontrolu u širokom spektru upotrebe glasa – od govorenog teksta, preko pjevanja i kreštanja, pa do cmoktanja – ali ono što je još više uzbuđivalo slušatelje spoj je tog neobičnog vokalizma s alikvotama ozvučenog predmeta na kojem je svoje majstorije izvodio Mršić.

Violinistica i skladateljica **Tena Novak**, flautist **Dani Bošnjak** i kontrabasist **Sven Buić** stvorili su pak jedan mekani, u konvencionalnijem smislu "ljepši" glazbeni svijet unutar kojeg su se mogli prepoznati ukusi i dosadašnji glazbeni stilski izrazi Novak i Bošnjaka. Nekako mi se čini da su se upravo ta dva svijeta odbijala do kraja čuti, prepoznati i spojiti. Bošnjakov poletni manirizam, s gotovo pa stalnim frncanjem akordnih rastvorbi, tremola i triola, i uvrnut, senzibilan, istovremeno nježan i mahnit glazbeni izraz Tene Novak teško su se zvučno pronalazili te nisu do kraja prenijeli zajedničku poruku. Onaj koji je stajao između tog glazbenog polariteta i nastojao pridonijeti cjelini poput kakvog lijepila, bio je Buić. Međutim, za trio je ipak potrebno troje, stoga njegova nastojanja ipak nisu bila dovoljna.

Ono što nije uspjelo triju Bošnjak – Novak – Buić, ostvarili su violinistica Mia Zabelka, trubač Alex Dörner te sasvim otkaćeni Chris Pitsiokos na alt-saksofonu. Osim što su iznenadili pronicljivom radikalnošću zvuka, članovi ove *ad hoc* grupe svojim su stoicizmom te fokusiranošću ostali unutar vlastitih "načina", ne odstupajući od vlastitih karaktera ili za njih ustaljenih tehničkih praksi i pristupa, no ipak su u toj različitosti stvorili uspjelu cjelinu.

Dva seta istaknula su se majstorstvom i tehničkom superiornošću, a u oba se nametnula te preuzela inicijativu i vodstvo sjajna saksofonistica Jasna Jovičević. Na njezin sofisticiran, tehnički britak i do kraja ispoliran stil, prve večeri priključili su se Damir P. Kafka na saksofonima i klavijaturama, **Boris Janje** na kontrabasu i **Bruno Vorberger** na drum setu, koji su proizveli emotivni i zvučni naboj – pogotovo u segmentu s Kafkom za klavijaturama – kakav se do kraja ovog festivala više nije mogao čuti. Slušateljima nisu ostavljali mnogo prostora za promišljanje čujnog, već se dojam o istom osjećao u fizičkom samoga zvuka – kako bi se reklo, "na vlastitoj koži".

Druge večeri Jovičević je nastupila sa Susannom Gartmayer na bas klarinetu i Tomažom Gromom na kontrabasu. Unutar i dalje riskantno "nabrijanog" seta, ostalo je ipak dovoljno prostora za Groma da pokaže svoju inventivnost i "nonšalantnost" u korištenju svog instrumenta, pogotovo u lakoj i muzikalnoj gesti kojom istražuje i modificira zvučnu sliku te unutar nje upravlja najraznovrsnijim načinima nastanka tona, koristeći kontrabas ne samo kao gudački (ili žičani) instrument, već prije kao veliku kutiju čuda.

Možda su po intenzitetu uz bok dvama potonjim setovima bili još jedino Cene Resnik na saksofonima, Andrea Massaria na električnoj gitari i elektronici i Peter Ole Jørgensen na bubnjevima. Posljednje večeri ponovno smo mogli čuti Groma, ovaj put u kombinaciji s trubačem Axelom Dörner i **Vesnom Pisarović**, no ovog puta je u prvom planu ostao Pisarovićin vokalizet u nastojanju da iskaže sve tehnike svojeg pjevanja, ponirući gotovo sve do sevdaha.

I ovogodišnje trodnevno okupljanje impro-glazbenika pod nazivom *Impronedjeljak II* svojim raznovrsnim nastupima, manje ili više uspješnim svirkama i preobrazbama zvuka, pokazalo je

koliko je improvizacija prilagodljiv pojam, ali i važna platforma oko koje se gradi jedna scena. Također, festival je podcrtao važnost improvizacije kao sredstva glazbenog učenja, otkrivanja novih slojeva u već definiranim umjetničkim osobnostima te tehnike koja sili na fleksibilnost, slušanje i komunikaciju, a tjera na promjenu te traži istraživanje i novo.

Objavio/la Iužo [at] kulturpunkt.hr 07.10.2022

TAGOVI

IMPRONEDJELJAK

DAMIR PRICA KAFKA

VESNA PISAROVIĆ

JASNA JOVIČEVIĆ

IVAN MRŠIĆ

TENA NOVAK

TOMAŽ GROM

DANI BOŠNJAK

SVEN BUIĆ

VEZANE VIJESTI

Žive zvučne slike na platnu vinila

Piše: Nina Čalopek

Album *4 DAYS* braće Sinkauz nije samo dokument njihove izvedbene suradnje s Danijelom Žeželjom, nego i samodostatna glazbeno-zvučna cjelina koja priča svoju muzikalnu priču.

Inovativan i raznolik zid buke

Piše: Silva Milostić

Peti *ZEZ festival* pokazao je snagu programske koncepcije, koja je ove godine rezultirala nizom izvrsnih, na noise pretežito oslonjenih koncertnih izvedbi.

Topli, ali nedorečeni zvučni ekscesi

Piše: Nina Čalopek

Razigran i inovativan, ciklus albuma *Samodopadni prilozi za utopiju* Krvi u stolici/Lea Beslaća ujedno je opterećen pretjeranim pozivanjem na glazbene i ironijske reference.

BLIC TEMA NATJEČAJI KULTUROSKOP PODCAST ENGLISH

ABECEDA NEZAVISNE KULTURE SVI ZA POGON - POGON ZA SVE

PRETRAŽI

Rad portala Kulturpunkt.hr podržavaju: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske; Grad Zagreb; Hrvatski audiovizualni centar; Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (AEM); Europska unija

Hrvatski audiovizualni centar
Croatian Audiovisual Centre

Agencija za elektroničke medije
Agency for Electronic Media

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOWI

UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Ovo djelo je ustupljeno pod Creative Commons licencom Imenovanje - Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Croatia. Tekstove objavljene na Kulturpunktu možete slobodno kopirati, prenositi i uređivati uz obavezno jasno istaknuto ime autora i izvor članka te uz uvjet da ga potom sami ne zaštićujete autorskim pravom.